

Jak się pozbyć elektrośmieci i nie szkodzić innym?

ELEKTROODPADY, inaczej elektrośmieci, to grupa odpadów obejmująca zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Tego typu odpady zawierają liczne **substancje szkodliwe oraz trujące**, które po wydostaniu się z uszkodzonego sprzętu - lodówki, pralki, komputera, świetlówki czy innego urządzenia elektronicznego - łatwo przenikają do gleby, wód gruntowych i powietrza. Może to powodować **zanieczyszczenie** środowiska naturalnego, stanowiąc tym samym **zagrożenie** dla roślin i zwierząt, a przede wszystkim dla zdrowia ludzi.

Spośród substancji niebezpiecznych, występujących w elektroodpadach, do najważniejszych należą:

RTEŃ - zawarta w niektórych świetlówkach - jest metalem bardzo szkodliwym, który po przeniknięciu do organizmu powoduje **trwałe uszkodzenie nerek**, zaburzenia wzroku, słuchu, mowy i koordynacji ruchów, deformuje kości i może być przyczyną zmian nowotworowych.

OŁÓW - wykorzystywany w elektronice jako składnik stopów lutowniczych i szkła kineskopowego - ma właściwości toksyczne i rakotwórcze. Wchłonięty do organizmu, najpierw dostaje się z krwią do wątroby, płuc, serca i nerek, potem metal gromadzi się w skórze i mięśniach. Ostatecznie kumuluje się w tkance kostnej i **niszczy szpik**.

ZWIĄZKI BROMU - stosowane w komputerach - po przeniknięciu do środowiska powodują u ludzi i zwierząt schorzenia układu rozrodczego oraz problemy neurologiczne.

CHROM - stosowany do powlekania elementów metalowych, aby uchronić je przed korozją. Pierwiastek jest też zawarty w luminoforze lamp kineskopowych. Zatrucie chromem objawia się zaburzeniami układu krążenia oraz układu oddechowego, chorobami skóry oraz alergią.

KADM - zawarty w bateriach i akumulatorach urządzeń elektrycznych - zaburza czynności nerek, funkcje rozrodcze, powoduje chorobę nadciśnieniową, wywołuje **zmiany nowotworowe**, zaburza metabolizm wapnia powodując deformację szkieletu kostnego u dzieci i dorosłych.

NIKIEL - obecny w bateriach i akumulatorach - przedostając się do organizmu w dużym stężeniu uszkadza błony śluzowe, obniża poziom magnezu oraz cynku w wątrobie, powoduje zmiany w szpiku kostnym oraz powoduje **zmiany nowotworowe**.

PCB (polichlorowane bifenyle), czyli organiczne związki chemiczne, pełniące w urządzeniach funkcje chłodzące, smarujące i izolujące - po przedostaniu się do organizmu zalegają w tkance tłuszczowej powodując m.in. **trwałe uszkodzenia wątroby**, anomalie reprodukcyjne, osłabienie odporności, zaburzenia neurologiczne i hormonalne.

FREON, czyli R-12 - gaz syntetyczny zawarty w klimatyzatorach i lodówkach, w których pełni funkcję chłodniczą - jest szczególnie szkodliwy dla warstwy ozonowej. Od 1998 roku nie wolno go stosować w urządzeniach elektrycznych, jednak nadal spotykany jest w urządzeniach starszego typu.

Wydział OŚR

AZBEST - używany w urządzeniach elektrycznych i elektronicznych m.in. ze względu na swoje właściwości izolacyjne - jest jednak przyczyną wielu groźnych chorób, np. płycicy azbestowej i **raka płuc**.

! Ze względu na zawartość substancji niebezpiecznych elektrośmieci nie mogą być gromadzone z innymi odpadami i wymagają selektywnego zbierania.

Regulacje prawne dotyczące postępowania z elektroodpadami i ich odzyskiem

Zasady właściwego postępowania z odpadami w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, obowiązków poszczególnych przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wprowadzania sprzętu, zbierania zużytego sprzętu, przetwarzania, recyklingu oraz innych niż recykling procesów odzysku reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1155).

Co zaliczamy do elektrośmieci?

Zgodnie z ustawą o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym do elektroodpadów zalicza się:

- wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego: chłodziarki, zamrażarki, pralki, suszarki do ubrań, zmywarki, lodówki, mikrofalówki, grzejniki elektryczne, wentylatory elektryczne, urządzenia klimatyzacyjne itp.;

- małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego: odkurzacze, zamiatacze do dywanów, żelazka, tostery, frytkownice, młynki do kawy, urządzenia do pielęgnacji włosów i ciała, zegary, wagi itp.;

- sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny: komputery i laptopy (w tym procesor, mysz, monitor i klawiatura), notebooki,

notepad, drukarki, elektryczne i elektroniczne maszyny do pisania, kalkulatory kieszonkowe i biurowe, faksy, teleksy, telefony komórkowe i bezprzewodowe itp.;

- sprzęt audiowizualny: odbiorniki radiowe i telewizyjne, sprzęt video, sprzęt hi-fi, wzmacniacze dźwięku itp.;

- sprzęt oświetleniowy: oprawy oświetleniowe do lamp fluorescencyjnych (z wyjątkiem opraw stosowanych w gospodarstwach domowych), świetlówki liniowe, świetlówki kompaktowe - inaczej żarówki energooszczędne itp.;

- narzędzia elektryczne i elektroniczne: wiertarki, piły, maszyny do szycia, sprzęt sportowy z elektrycznymi lub elektronicznymi częściami składowymi, kosiarki itp.;

- zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy: koleжки elektryczne i tory wyścigowe, kieszonkowe konsole do gier video, gry video itp.;

- wyroby medyczne: sprzęt do radioterapii, sprzęt do badań kardiologicznych, sprzęt do wentylacji płuc, analizatory, zamrażarki laboratoryjne itp.;

- przyrządy do nadzoru i kontroli: czujniki dymu, regulatory ciepła, termostaty itp.;

- automaty do wydawania: napojów gorących, butelek lub puszek z zimnymi i gorącymi napojami, produktów stałych, bankomaty itp.

Co zrobić z elektrośmieciami?

Każdy posiadacz elektrośmieci może:

1. **bezpłatnie oddać** tego typu odpady zbierającemu zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, którym jest:

- prowadzący punkt zbierania zużytego sprzętu, w tym punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK - Cieszyn, ul. Motokrosowa 27, za miejską oczyszczalnią ścieków), punkt skupu złomu lub zakład przetwarzania;

- przedsiębiorca wpisany do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;

- prowadzący punkt serwisowy;
- sprzedawca detaliczny i sprzedawca hurtowy.

ZBIERAJĄCY NA TERENIE GMINY CIESZYN ZUŻYTY SPRZĘT ELEKTRYCZNY I ELEKTRONICZNY

NAZWA	ADRES
Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o.	Cieszyn, ul. Motokrosowa 27 tel. 795 599 677
Zakład Przerobu Złomu SKAW-MET Sp. z o.o.	Cieszyn, ul. Stawowa 18 tel. 503 102 488
STALSORT Mirosław Lorek, Marek Sztwiertnia, Andrzej Sztwiertnia S.C.	Cieszyn, ul. Pikiety 26 tel. 784 604 847
F.H.U. „ANDAR”	Cieszyn, ul. Ustrońska 22 tel. 600 054 259

Aktualny wykaz przedsiębiorców zbierających elektroodpady na terenie Gminy Cieszyn, w tym przedsiębiorców wpisanych do gminnego rejestru działalności regulowanej, jest dostępny na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie pod adresem:

www.um.cieszyn.pl/smieci oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu (ul. Rynek 1, I piętro).

2. **oddać bezpłatnie** w sklepie w momencie zakupu nowych urządzeń tego samego typu (na zasadzie wymiany 1 za 1 – stary sprzęt za nowy, np. oddajemy zepsuty odkurzaczy przy zakupie nowego).

! Pamiętajmy jednak, że sprzedawca detaliczny, sprzedawca hurtowy oraz prowadzący punkt serwisowy może odmówić przyjęcia zużytego sprzętu w przypadku, gdy stwarza on zagrożenie dla zdrowia lub życia osób przyjmujących zużyty sprzęt.

3. **pozostawić bezpłatnie** w punkcie serwisowym w przypadku, gdy naprawa przyjętego do punktu serwisowego sprzętu jest niemożliwa ze względów technicznych lub właściciel sprzętu uzna, że naprawa sprzętu jest dla niego nieopłacalna.

Obowiązki zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zbierający zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny jest zobowiązany m.in. do:

- zapewnienia, aby transport zużytego sprzętu do zakładu przetwarzania był prowadzony w sposób umożliwiający ponowne użycie sprzętu lub jego części składowych oraz odzysk, w tym recykling, materiałów oraz substancji pochodzących ze zużytego sprzętu;

- realizacji obowiązków sprawozdawczych wynikających z ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;

- natomiast prowadzący punkt serwisowy, sprzedawca detaliczny lub sprzedawca hurtowy sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych są obowiązani m.in. do umieszczenia w swojej placówce informacji o punktach zbierania zużytego sprzętu.

Oznaczenie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Każdy sprzęt, wprowadzony do obrotu po dniu 13 sierpnia 2005 r., winien posiadać oznakowanie symbolem w postaci przekreślonego kubła na odpady. Oznacza to, że odpady tego typu należy zbierać selektywnie. Za umieszczenie symbolu w sposób wyraźny, czytelny i trwały odpowiedzialny jest wprowadzający sprzęt elektryczny i elektroniczny.

ZAPAMIĘTAJ

! Nie umieszczaj zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego łącznie z innymi odpadami w tym samym pojemniku. Za pozostawienie tego typu sprzętu w miejscu do tego nie przeznaczonym grozi kara grzywny.

! Demontaż zużytego sprzętu, obejmujący usunięcie składników niebezpiecznych, materiałów i części składowych może być prowadzony wyłącznie w zakładzie przetwarzania.

! Kto przeprowadza demontaż zużytego sprzętu poza zakładem przetwarzania, podlega karze grzywny w wysokości od 2 000 zł do 100 000 zł.

Materiały:

- www.recykling.pl
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1155).

Opracował: Wydział OŚR UM